

Høring – Differensiering av industritariffen og nytt kapasitetsledd

1. Innledning

På vegne av energiselskapene Alta Kraftlag, InfraNord, Hammerfest Energi, Lofotkraft, Varanger Kraft, Nordkraft, SKS, Vesterålskraft, Ymber og Bodø Energi (heretter omtalt som energiselskapene) viser vi til Statnetts høringsnotat om differensiering av industritariffen og innføring av et nytt kapasitetsledd.

Nord-Norge er en region med betydelig kraftproduksjon, omfattende kraftintensiv industri og store planer for ny fornybar produksjon, elektrifisering og industriell utvikling. Utviklingen i kraftsystemet i nord har derfor stor betydning både regionalt og nasjonalt.

Energiselskapene støtter målsettingen om effektiv utnyttelse og utvikling av transmisjonsnettet. Samtidig er vi bekymret for at foreslått modell for ytterligere differensiering av industritariffen og innføring av nytt kapasitetsledd kan skape økt usikkerhet, redusere investeringsviljen i kraftintensiv industri og dermed svekke både regional og nasjonal verdiskaping. Endringer i rammebetingelser rundt tariff, skatt og avgift for industri og kraftprodusenter må ikke gå på bekostning av raskere fremdrift for nettutvikling og løsning av flaskehalser som sikrer vekst og utvikling av industri- og næringsarbeidsplasser i Norge. Samfunnet er avhengige av at Statnett og nettselskapene sikrer raskere og mer effektiv nettutbygging og utvikling fremover.

2. Overordnede vurderinger

Energiselskapene legger til grunn følgende prinsipper for tariffutforming:

- Tariffen skal dekke nødvendige kostnader til drift og utvikling av nettet.
- Tariffen skal fremme samfunnsøkonomisk effektiv utnyttelse av kraftsystemet.
- Tariffen skal gi riktige og forutsigbare investeringssignaler.
- Tariffen må vurderes i sammenheng med øvrige rammevilkår (skatt, avgifter, konsesjonsregime, kraftmarked).

Vi registrerer at Statnett begrunner endringene med økt tilknytningskø, fallende grensenytte av generell industriavkortning og økte systemdriftskostnader. Samtidig mener vi at endringer av denne størrelsesorden krever en tydeligere helhetlig vurdering av konsekvenser for industri, regioner og kraftsystemet samlet. Vi deler Nordland fylkeskommunes vurdering av at en slik modell må ses i lys av industriens totale samfunnsbidrag og Norges industripolitiske mål.

3. Konsekvenser for NO4 og for kraftselskapene i Nord-Norge

NO4 er preget av:

- Stor andel kraftintensiv industri.
- Betydelige kapasitetsbegrensninger og tilknytningskø.
- Pågående og planlagte investeringer i ny fornybar produksjon.

Endringer i industritariffen som øker kostnadsusikkerheten for eksisterende industri, kan få følgende konsekvenser:

1. Redusert investeringsvilje i eksisterende industri, særlig der marginene allerede er presset.
2. Utsettelse eller skrinlegging av ny industrietablering.
3. Svakere kraftetterspørsel over tid, som igjen påvirker prisdannelsen i regionen.
4. Økt risiko i investeringsbeslutninger for ny kraftproduksjon.

For energiselskapene i NO4 vil redusert og mer usikker industriell etterspørsel kunne gi:

- Økt prisvolatilitet.
- Lavere forventet kraftpris i enkelte perioder.
- Økt risiko i langsiktige investeringsbeslutninger.

En tariffmodell som bidrar til uforutsigbarhet for industrien, kan dermed indirekte svekke investeringsgrunnlaget for ny fornybar kraftproduksjon. Dette står i motsetning til målsettingen om raskere elektrifisering og økt produksjonskapasitet.

4. Behov for forutsigbarhet og helhetlig utvikling

Energiselskapene mener at hovedfokuset for Statnett i dagens situasjon må være:

- Raskere og mer forutsigbar nettutvikling.
- Tydelig prioritering av modne prosjekter.
- Effektiv konsesjonsbehandling og gjennomføring.

Tariffendringer kan ikke erstatte behovet for kapasitetsøkning i nettet. Tariffendringer som i ytterste konsekvens bidrar til kapasitetsbortfall og industrinedgang, vil i verste fall bidra til et ekstremt behov for nytt nett for transport av kraft. Spesielt i NO4. Dersom kapasitetsleddet primært fungerer som et signal om knapphet uten at nettutviklingen akselereres, risikerer man å

- Flytte risiko fra systemnivå til enkeltaktører.
- Skape investeringsstans fremfor effektivisering.

Vi mener derfor at tariffreformen må ses i tett sammenheng med konkrete og forpliktende planer for raskere nettutbygging.

5. Uklarheter og usikkerhet i kapasitetsleddet

Selv med justeringene som er gjort siden forrige høring gjenstår flere uklarheter:

- Kapasitetsleddet baseres på historisk makslast, uavhengig av faktisk belastning i nettet i de aktuelle timene.
- Det kan utløses også i perioder med god kapasitet.
- Det er uklart hvordan ordningen vil slå ut for blandede punkter (forbruk/produksjon).
- Det er usikkerhet knyttet til samspillet mellom fastledd, kapasitetsledd og industriavkortning.

Et kapasitetsledd som ikke i tilstrekkelig grad reflekterer faktisk knapphet i nettet, utfordrer prinsippet om kostnadsrefleksivitet og kan gi uheldige tilpasninger.

5. Særlig om pumpekraft og fleksibilitetsressurser

Energiselskapene vil understreke at pumpekraft og andre fleksibilitetsressurser må unntas fra kapasitetsleddet. Vi viser til produsentenes innspill gjennom Fornybar Norge, hvor det pekes på at:

- Pumpekraft normalt bruker energi i perioder med lav belastning og lave priser.
- Pumpekraft bidrar til å avlaste nettet i topplast.
- Belastning gjennom kapasitetsledd vil svekke investeringsinsentivene.

Dersom pumpekraft belastes med kapasitetsledd på uttakssiden, vil dette:

- Forverre lønnsomheten betydelig.
- Redusere investeringsviljen i fleksibilitet.
- Svekkes systemets evne til å håndtere økt andel variabel produksjon.

I en situasjon med økende behov for systemfleksibilitet fremstår det som motstridende å innføre tariffmekanismer som kan hemme slike investeringer. Det må derfor innføres et tydelig og eksplisitt unntak for pumpekraft og andre fleksibilitetsressurser med både produksjon og forbruk.

7. Industriens rolle og samfunnsbidrag

Energiselskapene mener at tariffmodellen må vurderes i lys av industriens samlede samfunnsbidrag, og henviser til Nordland Fylkeskommune sitt høringsinnspill i så måte. Kraftintensiv industri både i Nordland og i resten av Nord-Norge:

- Er en viktig bærebjelke i flere lokalsamfunn.
- Bidrar med betydelig eksportverdi.
- Er sentral i grønn omstilling og nye verdikjeder.
- Har strategisk betydning i europeisk sammenheng.

En modell som svekker eksisterende, elektrifisert og klimavennlig industri, samtidig som nye aktører gis relativt bedre rammevilkår, kan føre til konkurransevridding og svekket industrigrunnlag.

8. Anbefalinger

Energiselskapene anbefaler at

1. Endelig beslutning om differensiering og kapasitetsledd utsettes inntil det foreligger en helhetlig konsekvensanalyse.
2. Kapasitetsleddet utformes slik at det i større grad reflekterer faktisk knapphet i nettet.
3. Pumpekraft og fleksibilitetsressurser gis eksplisitt unntak fra kapasitetsleddet.
4. Tariffendringene sees i sammenheng med en forpliktende plan for raskere og mer forutsigbar nettutvikling.
5. Industriens totale samfunnsbidrag og konkurransekraft tillegges større vekt i den videre vurderingen.
6. Sikre raskere og mer effektiv nettutbygging i Norge og spesielt No4

9. Avslutning

Energiselskapene støtter målet om effektiv utnyttelse av transmisjonsnettet og riktige insentiver i kraftsystemet. Samtidig må tariffmodellen bidra til, ikke motvirke, investeringer i industri, fleksibilitet og ny fornybar kraftproduksjon. Forutsigbarhet, helhetlig systemutvikling og styrking av eksisterende industri må være bærende prinsipper i det videre arbeidet.

Energiselskapene stiller seg til disposisjon for videre dialog om hvordan tariffmodellen kan utvikles slik at den både ivaretar nettets behov og styrker Norges rolle som energi- og industrinasjon.

Nord-Norge, 06. mars 2026.

Disse selskapene står bak høringsinnspillet (energiselskapene)

Adm. direktør
Per-Erik Ramstad

Konst. Adm. Dir
Eli Nilsen

Adm. direktør
Gudrun B. Rollefson

Konsernsjef
Arnt M Winther

Adm. direktør
Terje Skansen

Konsernsjef
Eirik Frantzen

Konsernsjef
Liina Veerme

Adm. direktør
Halvard Pettersen

Adm. direktør
Erling S. Martinsen

Bodø Energi

Konsernsjef
Monica Fjellstad